

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ
ВІДДІЛ ОСВІТИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ЗАЧЕПИЛІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАЧЕПИЛІВСЬКИЙ БУДИНОК ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ
ТВОРЧОСТІ» ЗАЧЕПИЛІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ БЕРЕСТИНСЬКОГО РАЙОНУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Квіти рідного краю з елементами рукоділля»

Програма створена на основі програми «Квіти рідного краю з елементами рукоділля» автора Ліваковської Л.М., керівника гуртка, методиста Вінницької станції юних натуралістів.

Схвалена методичною радою Комунального закладу «Зачепилівський будинок дитячої та юнацької творчості», протокол № 1 від 01.09.2025 та затверджена наказом директора № 125 від 01.09.2024

Пояснювальна записка

Однією із важливих завдань сучасної педагогіки – є формування творчої особистості дитини, розвиток її креативних здібностей, застосування набутих знань у практичному житті. Часто батьки надають перевагу інтелектуальному або фізичному розвитку, а творчості приділяють не достатньо уваги, а то й взагалі – забувають. Саме на це (розвиток творчих здібностей) і спрямована навчальна програма з позашкільної освіти «Квіти рідного краю (з елементами рукоділля)». Дана програма може реалізовуватись у гуртках та творчих об'єднаннях закладів позашкільної освіти.

Програма «Квіти рідного краю (з елементами рукоділля)» розрахована на один рік навчання:

І рік навчання – 144 години на рік/4 години на тиждень;

Вікова категорія вихованців - 9-13 років.

Актуальність програми. Особливістю даної програми є взаємозв'язок рукоділля із одночасним вивченням квітково–декоративних рослин. Біологічні особливості певних представників декоративно-квіткових рослин закріплюються на практиці шляхом їх виготовлення за допомогою різних видів мистецтва.

Вихованці знайомляться з основами квітникарства та традиційними видами декоративно-прикладного мистецтва, основами флористики, а саме створення букетів, композицій, панно тощо.

Форми і методи занять. **Форма занять:** індивідуальна, самостійна, групова, бесіда, фронтальна, колективна, кооперативно – групова, диференційовано – групова, парна.

Методи занять: словесний, наочний, репродуктивний, проблемно – пошуковий, навчальні ігри, виставки, екскурсії, практичні роботи.

Основна увага на заняттях надається практичній роботі. Багато часу приділяється індивідуальній роботі з кожним гуртківцем. Протягом всього навчального року діти зможуть раціонально реалізовувати свої можливості, домогтися самоствердження, розширити кругозір, сферу спілкування. Дітей має привабити складність, масштабність, конкретність виконання завдання та його практичне використання в щоденному побуті.

Мета програми – формування базових компетентностей особистості у процесі занять:

- пізнавальної – ознайомлення з усіма групами рослин відкритого і закритого ґрунту; їх біологічними особливостями; агротехнікою вирощування та розмноження; з основами квіткового дизайну,
- практичної – використання набутих знань у повсякденному житті та побуті; добування знань з реальності, формування практичних умінь і навичок з флористики; виготовлення букетів та композицій;
- творчої – формування і розвиток творчих здібностей; дисциплінованості, посидючості і зосередженості, уваги, розвиток вміння бачити прекрасне в буденному; генерувати ідеї, аналізувати, розширювати поняття про гармонійність у мистецтві; розвивати уміння передавати пропорційні особливості будови різних квітів шляхом в'язання гачком та спицями.

- соціальної - розуміння принципів сталого розвитку, уміння застосовувати їх на практиці; здатність вихованців співпрацювати один з одним у групі, колективі.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, опитування, захист творчої роботи, участь у конкурсах, конференціях, виставках, змаганнях, формуванні портфоліо.

Навчально-тематичний план

№ з/п	Назва розділу	Кількість годин		
		Всього	Теоретична частина	Практична частина
1.	Вступ	12	8	4
2.	Робота з текстильними волокнами, нитками. Виготовлення помпонів	22	14	8
3.	Плетіння фенечок з ниток	18	12	6
4.	Основи плетіння гачком	22	4	18
5.	Бісерні квіти	34	8	26
6.	Ізонитка. Ниттяна графіка.	12	6	6
	Вишивка. Вишивка в житті і побуті людей	10	6	4
	Початкові шви	8	6	2
	Навчальні екскурсії	6		6
	Всього	144	64	80

Зміст програми

I. Вступ. (12 год.)

Теоретична частина.(8год.) Організація освітнього процесу. Ознайомлення з планом роботи гуртка.(2 год.) Квіткові символи рідного краю.(2год.) Квіти, люди і час.(2год.) Біологічні особливості квіткових рослин.(2год.)

Практична частина.(4год.) Екскурсія до місцевого парку «Різноманітність рослинного світу».(2год.) Екскурсія «Ознайомлення із квітами, що використовуються для декоративного озеленення».(2год.)

II. Робота з текстильними волокнами, нитками. Виготовлення помпонів (22 год.)

Теоретична частина.(14год.) Загальні поняття про пряжу, нитки, волокна.(2год.) Природні та штучні волокна. Види ниток, їх властивості та застосування.(2год.) Поняття про помпони. Способи їх виконання. Інструменти і матеріали. (2год.)

Квіткове розмаїття.(2год.) Листкова феєрія рослинного царства. (2год.) Незвичайні квіти нашої планети.(2год.) Дари квітів. Квіткові гості. (2год.)

Практична частина.(8год.) Виготовлення квітів, сувенірів з помпонів. Виготовлення квітів, панно з проклеєних ниток. Ниттяна ваза – чудовий елемент декору. Виготовлення закладки до книжки з квітковими елементами.

III. Плетіння фенечок з ниток. (18 год.)

Теоретична частина.(12год.) Фенечки історія їх походження.(2год.) Види фенечок.(2год.) Матеріали та інструменти необхідні для плетіння браслетів дружби.(2год.) Пряме плетіння.(2год.) Гармонійне поєднання кольорів.(2год.) Поняття про композицію орнаменту, її особливості. (2год.)

Практична частина.(6год.) Основні вузли для плетіння. Плетіння квітів. (2год.) Робота із схемами. Оформлення квітів.(2год.) Розробка і замальовування орнаменту візерунка для плетіння фенечок.(2год.)

IV. Основи плетіння гачком. (22год.)

Теоретична частина.(4год.) Плетіння гачком як вид ужитково-прикладного мистецтва.(2год.) Інструменти та матеріали. В'язання гачком по колу. (2год.)

Практична частина.(18год.) Технологія виплітання ланцюжка.(2год.) Виконання стовпчиків без накиду.(2год.) Виготовлення квіткових серветок. (2год.) Технологія виплітання стовпчика з одним та кількома накидами. (2год.) Оздоблення країв серветки.(2год.) В'язані аплікаційні елементи.(2год.) В'язання основи корзинки.(2год.) В'язання стінок корзинки.(2год.) Оздоблення корзинки в'язаними елементами.(2год.)

V. Бісерні квіти. (34 год.)

Теоретична частина.(8год.) Кімнатні рослини. Однорічні квітководекоративні рослини.(2год.) Дворічні квітководекоративні рослини.(2год.) Багаторічні квітково-декоративні рослини. (2год.) Різноманітність декоративно-квіткових цибулинних рослин. (2год.)

Практична частина. (26 год.) В'язання кімнатної фіалки. В'язання листочків для фіалки.(2год.) В'язання риночки для кімнатної рослини. Поєднання квіткових елементів для створення готового виробу.(2год.) В'язання риночки-черепашки для кімнатних рослин. Завершення роботи над виробом. В'язання корзиночок для квітів із бісеру.(2год.) В'язання квітки соняха. В'язання листочків для соняха. Поєднання в'язаних елементів у квітку.(2год.) В'язані нагідки. Завершення роботи над в'язаними квітами нагідок.(2год.) В'язання дзвіночків. В'язання листочків для квітів дзвіночків. Поєднання в'язаних елементів для виготовлення дзвіночків.(2год.) Виготовлення квітів для фото рамки.(2год.) Поєднання в'язаних квітів для виготовлення фото рамки. В'язання орхідей.(2год.) В'язання листя орхідеї та збір готової рослини.(2год.) В'язана підвіска «Дерево».(2год.) Картина із в'язаних кольорових квітів.(2год.) Заключне заняття «Квіти – окраса нашого життя».(2год.)

VI. Ізонитка. Ниттяна графіка.(12год.)

Теоретична частина.(6год.) Історичний розвиток техніки «ізонитка». (2год.) Способами виконання основних елементів: кола, кута, дуги.(2год.) Матеріали та інструменти необхідні для вишивання технікою ізонитка.(2год.) *Практична частина.(6год.)* Заповнення кута.(2год.) Заповнення кола. (2год.) Заповнення дуг.(2год.)

VII. Вишивка. Вишивка в житті і побуті людей.(10год.)

Теоретична частина.(6год.) Українська народна вишивка, її історія. (2год.)
Значення та символіка кольору.(2год.) Поняття про орнамент Технологія
ручного вишивання: підготовка тканини, інструментів, пристроїв, добір
ниток.(2год.)

Практична частина.(4год.) Закріплення робочої нитки.(2год.) Правила
безпечної праці при вишиванні. Робоча папка вишивальниці.(2год.)

VIII. Початкові шви.(8год.)

Теоретична частина.(6год.) Збільшення та зменшення візерунка.
Перенесення візерунка на тканину. Початкові шви: «уперед голку», «за голку»,
«Бісерний шов», «строчка», «петельний», «козлик» (оксамитовий).

Практична робота.(2год.) Вишивання виробу простими швами (серветка,
носовичок, картина).

IX. Навчальні екскурсії.(6год.)

Екскурсії для ознайомлення з природою (місцевий парк), історією й культурою
краю.(2год.) Відвідування краєзнавчого музею.(2год.) Відвідування виставок
декоративно-ужиткового мистецтва.(2год.)

Обладнання та матеріали:

- тематична література;
- словники;
- довідники;
- методичні посібники;
- визначники кімнатних рослин;
- періодичні видання;
- таблиці;
- наочний матеріал;
- дидактичний матеріал;
- гербарний матеріал;
- господарчий матеріал;
- голки для шиття;
- різнокольоровий бісер для в'язання;
- ножиці;
- сантиметр, лінійка.

Учні повинні засвоїти терміни (поняття)

- теплиця;
- біологічні особливості квіткових рослин;
- квітка, корінь, стебло, листок;
- однорічні, дворічні і багаторічні квіткові рослини,
- кімнатні рослини,
- квітково-декоративні елементи квітників: клумби, рабатки, бордюри;
- інтер'єр;
- орнамент;
- букет та композиція;
- саше;
- схема.

Основні вимоги до знань і вмінь:

Гуртківці повинні знати:

- біологічні особливості квіткових рослин;
- представників однорічних, дворічних та багаторічних рослин;
- характеристику кімнатних рослин;
- види квіткового озеленення;
- види народних ремесел та промислів на Україні; - рослинний світ Поділля.

Гуртківці повинні вміти:

- декорувати подарунки;
- в'язати різноманітні квіти;
- оновлювати квіткові горщики;
- створювати прості букети та композиції;

Література

1. Булгар Е. Азбука вязания. Харьков. 2006.
2. Вяжем для дома. Покрывала, пледы, скатерти, салфетки. – Харьков: 2009
- 3 Вязанные аксессуары. Сумочки, кошельки, футляры, рюкзаки. – Харьков: 2009.
- 4 Шарфы, шапки, носки, варежки. – Харьков: 2009
- 5 Вязаные цветы и плоды. - АРТ – Родник.:2002
- 6 Деркач О., Быков В. 1000 игр для всей семьи. М.:
- 7 Жоголева В. Г., Приходько С. Н., Черевченко Т. М. Цветы. – Киев.:1981
- 8 Золотницький М. Ф. Квіти в легендах та переказах.-К.:1992
- 9 Коляда М.Г. Тайны растительного мира. – Донецк 2006.
- 10 Чижик Т. Б. Узоры вязания крючком. - Харьков.:2010